

...Teatrul de dramă și comedie „Taganka“ din Moscova

Nimic nu li s-a părut mai greu gazdelor mele din Moscova — redactori ai revistei de mare tiraj **Nauka i Jizni** — decât să îmi procure un bilet la **Taganka**. Cînd le cerusem să-mi aranjeze o întrevvedere cu cosmonautul Lebedev sau o vizită la Talin, acceptaseră imediat, cu siguranța unor oameni cărora li se deschide orice ușă. Dar cînd a fost vorba de **Taganka**, au ridicat din umeri, depășiți

— La acest teatru, nici noi nu reușim să vedem vreun spectacol.

— De ce ?

— Este foarte solicitat. Se rețin bilete cu mult timp înainte, uneori cu un an și se dă prioritate frunțașilor în producție.

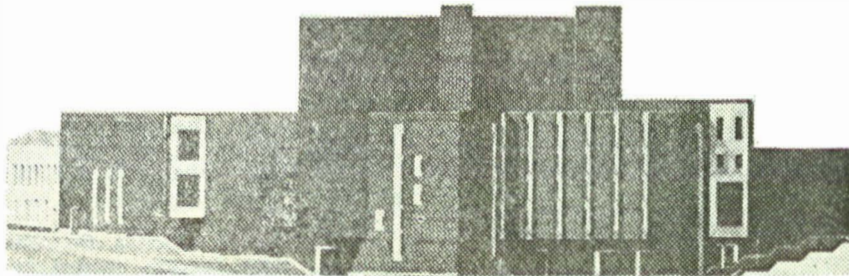
— În România, și eu sînt frunțaș în producție...

— Bine. Să vedem ce putem face.

Pînă la urmă, s-a putut. Și am mers la teatru nu singur, ci cu translaatoarea mea, Lena Metaksa, care nu știe prea bine românește, dar este în schimb blondă și are un zîmbet mai semnificativ decât orice cuvînt.

Spectacolul nostru — cu **Tartuffe** de Molière — era programat la ora 12, într-o sîmbătă. O mașină, **Lada** ultimul tip, a Societății **Znanie** ne-a dus pînă în apropierea teatrului, însă acolo a trebuit să se învîrtă mult timp, pentru că nu se găsea nici un loc de parcare. După aproape trei sferturi de oră de căutări infructuoase — noroc că veniserăm cu o oră înainte — am coborît din mașină și l-am lăsat pe șofer să-și continue mersul în cerc. Lena Metaksa mi-a explicat că spectacolul va avea loc în noua sală a teatrului, dată de numai cîteva săptămîni în folosință. Drept urmare, m-am străduit să evaluez și linia arhitectonică a clădirii în care tocmai intram, împreună cu un torent de oameni. Holul teatrului, cu tapiserii somptuoase și cu candelabre de mărimea și frumusețea unor meri înfloriți, are ceva feeric și te face să-ți imaginezi că vei pătrunde într-un palat. Sala propriu-zisă, însă, se caracterizează prin sobrietate. Seamănă puțin cu sala de pe splai a Teatrului „Bulandra”, în sensul că are același aspect de „cutie neagră” în care se petrec miracole ale culturii, însă este mult mai mare. Sobre sînt și programele de sală, cortinele, ca o expresie a dorinței direcției teatrului de a se impune exclusiv prin calitatea spectacolelor.

Ce mai poate inventa, oare, un regizor pentru a ne prezenta un Molière într-o viziune modernă ? Miza este mare cu atît mai mult cu cît regizorul, Nikolai Gubenko, a preluat de curînd și conducerea teatrului, ca succesor al celebrului Anatolii Efros. Acum, deci, toți ochii sînt ațintiți asupra sa, cam așa cum erau ațintiți asupra lui George Bălăiță după ce

fusese desemnat ca succesor al lui Marin Preda la conducerea Editurii Cartea Românească. Inovația, la spectacolul cu **Tartuffe**, constă într-o dublare a personajelor cu propriile lor tablouri. Aceste tablouri sînt confecționate din fișii de pînză supraelastică, astfel încît personajele pot trece prin ele sau, ascunse în spatele lor, pot scoate doar capul la iveală către spectatori, astfel încît chipul real să se combine cu corpul pictat. Cînd este cazul, unele personaje intră în tablourile altora, aceste travestiuri avînd o semnificație bine gîndită. Datorită concepției regizorale, sensul fundamental al piesei — contradicția dintre esență și aparență — este puternic evidențiat, deși de la un moment dat spectatorii pot avea sentimentul că se supralicitează o formulă scenografică.

În pauză, am constatat surprins că sovieticii veniți la teatru folosesc răgazul dintre două acte pentru... a lua masa. Masă completă, cu ciorbă, friptură, ceai etc. Nefiind obișnuit cu această combinație de teatru și meniu de prînz, m-am hotărît să folosesc cele treizeci de minute disponibile pentru a-i studia, ca un prozator de moravuri, pe spectatorii-meseni. Era evident că se pregătiseră minuțios pentru a veni la **Taganka**. Toți erau în ținută de gală. O moscovită mai trupeșă, cu coafură montantă, m-a făcut să mi-o imaginez acasă la ea, cu o oră înainte de spectacol, stînd în fața oglinzii și străduindu-se din răsuputeri să prindă copcile unor desuuri franțuzești, concepute pentru trupuri subțiri ca niște lujere. Reușise, în sfîrșit, după eforturi care o făcuseră să transpire, apăruse verticală și solemnă la teatru — acum sta la o masă

și avea în față doar un ceai —, dar se vedea clar că, după încheierea spectacolului, nici o plăcere nu va fi pentru ea mai mare decît să se vadă acasă și să-și elibereze corpul, întii din rochia neagră, lungă pînă în pămînt, și apoi din strînsora sălbatică a pînzeturilor albe.

Cu cîteva minute înainte de terminarea pauzei, am intrat într-o încăpere în care tocmai se amenaja un muzeu și am aflat că este vorba de muzeul lui Vladimir Visoțki. N-am mai ieșit de acolo. Tinerii muzeografi însărcinați cu colecționarea și expunerea obiectelor evocatoare mi-au vorbit cu atîta pasiune despre marele actor, cîntăreț și poet — un fel de Tudor Gheorghe al lor — și i-au deplîns cu atîta sinceritate moartea prematură, încît am renunțat la partea a doua din **Tartuffe** ca să stau de vorbă cu ei. Singur, însoțit de chitara lui, Vladimir Visoțki a dat de-a lungul anilor spectacole în multe locuri din Uniunea Sovietică, interpretînd cîntece care l-au făcut iubit de marele public și antipatizat de anumiți funcționari mai conformiști din domeniul culturii. Era angajat ca actor la **Taganka**, dar nu prea venea să semneze condica de prezență. Mi se arată sacoul pe care l-a purtat ani la rînd și constat, cu o strîngere de inimă, că avea căptușeala ferfe-nițită.

Părăsesc muzeul exact atunci cînd ies spectatorii de la **Tartuffe**. O caut cu privirea — și o descopăr — pe moscovita trupeșă. A îmbrăcat o blană scurtă peste rochia neagră și, exact cum presupuneam, se grăbește cu un fel de disperare spre casă.

Alex. ȘTEFĂNESCU